

RAPORT
asupra Raportului anual 2020 al Comisiei Naționale a Pieței Financiare
(nr.1189 din 28.05.2021)

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Legii nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și Regulamentului Parlamentului aferente atribuțiilor comisiilor permanente, a examinat Raportul anual 2020 al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (Raport), și comunică următoarele.

Raportul a fost prezentat Parlamentului în conformitate cu prevederile art.2 alin.(2) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare și prevede informația privind funcționarea pieței financiare nebankare și privind activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) în anul 2020, inclusiv executarea bugetului.

Analizând Raportul anual de activitate al CNPF pentru anul 2020, dar și urmare a efectuării unor cercetări suplimentare, Comisia economie, buget și finanțe constată următoarele:

Atât pe parcursul anului 2020, cât și în perioada anterioară, CNPF a dat dovadă de o incapacitate de a determina o îmbunătățire a situației de pe piața financiară nebankară, manifestându-se printr-o exercitare insuficientă, tardivă și inadecvată a atribuțiilor sale, lucru care a generat mai multe efecte nefaste pe piața financiară nebankară și a rezultat în degradarea acesteia.

CNPF a efectuat recent o analiză a **sectorului asigurărilor** din ultimii 5 ani. În mare parte, documentul trece în revistă schimbările generale de pe piața asigurărilor din ultimii ani, rezumă și încheie evoluțiile generale de pe piața asigurărilor, fără a efectua un diagnostic real al problemelor de pe piață. Acest lucru arată din nou incapacitatea CNPF de a asigura o analiză și supraveghere adecvată a pieței asigurărilor, inclusiv de a evalua gravitatea situației.

În raportul CNPF, se poate observa că unele companii de asigurări ridică în continuare multe semne de întrebare cu privire la stabilitatea lor financiară. Astfel, CNPF nu a acționat adecvat în ultimii ani pentru a îmbunătăți situația din sectorul asigurărilor.

Conform rapoartelor periodice de monitorizare a pieței, prezentate Cancelariei de Stat de consilierii Uniunii Europene de rang înalt, alarma a fost bătută cu mult timp în urmă. Doar câteva concluzii din aceste rapoarte:

- Ianuarie 2020: „CNPF pare a fi prea lent și/sau incapabil să rezolve problemele de pe piața asigurărilor”;
- Februarie 2020: „CNPF pare destul de pasiv și rămâne în urmă cu deciziile și comunicarea lor”;
- Mai 2020: „CNPF admite că unele companii de asigurări sunt insolabile, dar nu iau nicio măsură”;
- Iulie 2020: „CNPF trebuie să fie mai activ în cazul companiilor de asigurări potențial insolabile, să accelereze auditul extern al întregului sector al asigurărilor”;

- August 2020: „CNPF trebuie să lucreze mai activ cu companiile de asigurări potențial insolubile, să progreseze mai repede în auditul extern al întregului sector al asigurărilor”;
- Septembrie 2020: „Curățarea sectorului asigurărilor ar trebui să progreseze mai repede”;
- Noiembrie 2020: „CNPF trebuie să soluționeze problema companiilor de asigurări potențial insolubile, să progreseze mai repede cu auditul extern al întregului sector al asigurărilor”.

CNPF nu a pregătit piața și nu a implementat liberalizarea tarifelor pieței asigurărilor. CNPF nu a asigurat implementarea art. 11 din Legea nr. 414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto (RCA), în partea aferentă calculului primei de asigurare de bază aferente asigurării obligatorii de răspundere civilă auto interne și externe și a sfidat reglementările legale prin menținerea neîntemeiată a prerogativei sale de a calcula prima de asigurare de bază pentru asigurarea Răspunderii Civile Auto, lucru care este în detrimentul pieței asigurărilor și al consumatorilor. CNPF a solicitat de mai multe ori modificarea legislației pentru a amâna liberalizarea care până acum nu este implementată. **CNPF tolerează o gravă încălcare a legislației.**

CNPF nu a implementat obligațiunea asumată de Republica Moldova în fața Uniunii Europene privind auditul sectorului de asigurări, care reiese inclusiv din Memorandumul de Înțelegere privind acordarea Asistenței Macrofinanciare de 100 milioane EURO, semnat încă în anul 2017. Deși în cadrul audierilor în Comisia economie, buget și finanțe, CNPF a susținut că au implementat unele cerințe de audit (inclusiv prin efectuarea unei revizui de către CNPF, sau un audit pe segmentul Cartea Verde), auditul sectorului asigurărilor conform tuturor rigorilor, în conformitate cu obligațiunile internaționale asumate de Republica Moldova, așa și nu a fost efectuat.

CNPF a primit mai multe recomandări privind efectuarea unei evaluări independente pentru determinarea adevăratei valori a activelor unor companii de asigurări, dar nu a făcut-o. CNPF urma să verifice dacă valorile mobiliare, depozitele, numerarul raportat în situațiile financiare reflectă valoarea reală a acestora, dar nu a întreprins măsuri în acest sens.

CNPF nu a întreprins acțiuni prompte în august - septembrie 2020 la informațiile organelor competente cu privire la cererile de acțiune simultane formulate de foștii acționari ai companiilor de asigurări Asito, Alliance Asigurări, Moldasig cu privire la revendicarea pachetelor de acțiuni;

Inacțiunea, timp de cinci ani, în asigurarea transparenței acționariatului pe piața de asigurări a dus la implicarea persoanelor cu interese obscure în această piață. CNPF de asemenea nu a făcut publice datele cu privire la beneficiarii finali ai asiguratorilor, ascunzându-se după prevederile legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Pe de altă parte, CNPF a aprobat și tolerat în cadrul managementului companiilor de asigurări persoane cu mari curențe la capitolul imagine și integritate.

Supravegherea defectuoasă și tolerarea în sistem a persoanelor neadecvate cerințelor de fit-and-proper a dus la falimentul a 2 companii sistemice (Asito și Alliance Asigurari) și la aducerea în prag de faliment a încă o serie de companii;

În anii precedenți, sistemul de asigurări a fost devalizat prin scheme corupte cu împrumuturi și investiții fictive, iar lichiditățile unor companii de asigurări au fost delapidate prin intermediul acestor scheme. Nu este o practică internațională normală atunci când companiile de asigurări investesc o mare parte din lichiditățile lor în afaceri imobiliare, acțiuni ale unor companii dubioase fără o istorie de activitate, dețin lichidități și nu investesc nimic în Hârtii de Valoare de Stat. Nici aici CNPF nu a acționat adecvat pentru a asigura siguranța pieței.

CNPF a aprobat direct sau tacit o serie de tranzacții suspecte menite să devalizeze companiile de asigurări (Asito, Alliance Asigurări, Moldasig), care au avut ca efect scăderea capacității de plată dar și la faptul că asigurații care aveau polițe de asigurare de viață (Asito) nu-și vor mai primi economiile plasate.

Încă în anul 2018 CNPF urma să reacționeze la semnale alarmante referitor la faptul că majoritatea companiilor de asigurare sunt fie insolubile, fie se confruntă cu probleme financiare serioase.

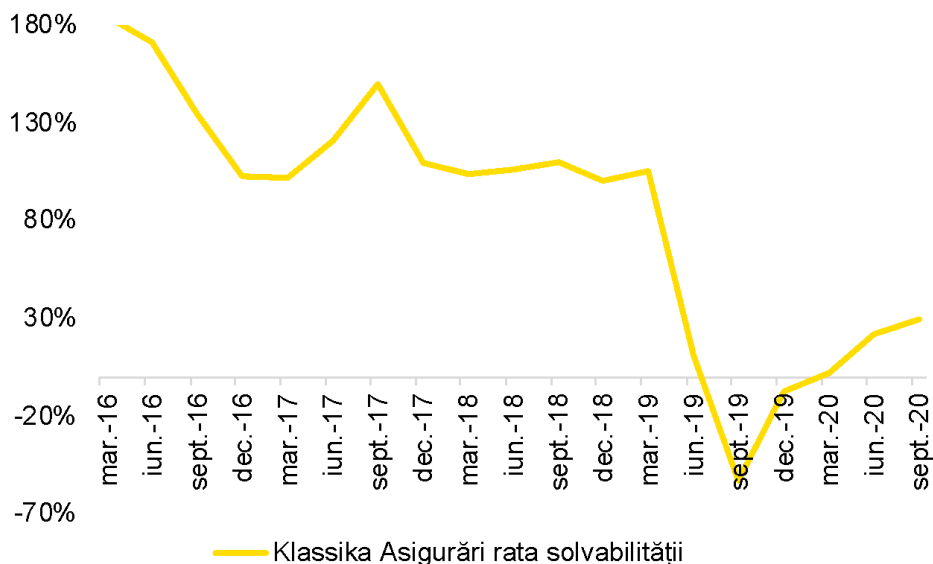
- Urmare a evaluării solvabilității efectuate de autoritatea de reglementare, doi asigurători erau insolubili din punct de vedere tehnic și alte cinci companii erau doar marginal solvabili (cu rapoarte de solvabilitate sub 120 la sută).
- În baza unui indicator de referință mai prudent al raportului de solvabilitate (150 la sută sugerat de Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări și aplicat de mai multe autorități de supraveghere), numărul asigurătorilor cu risc ridicat de insolvență creștea la 11 din cei 16 asigurători;
- Pozițiile deja slabe de solvabilitate ale asigurătorilor „non-life” s-ar fi deteriorat și mai mult în cazul în care ratele lor de solvabilitate ar fi fost evaluate în mod corespunzător, ceea ce implica: I) reevaluarea provizioanelor de creanțe RCA subestimate; II) corectarea activelor potențial supraevaluate (de exemplu, cum ar fi investiții în imobiliare sau filiale proprii);
- 6 asigurători „non-life” (față de 2 calculați pe baza datelor raportate de autoritatea de reglementare) erau insolubili din punct de vedere tehnic dacă rezervele lor interne de RCA ar fi ajustate în conformitate cu rezultatele unui exercițiu de rezervare a daunelor. Numărul asigurătorilor insolubili era probabil să crească și mai mult dacă s-ar fi reevaluat activele în mod corespunzător;

Aceste semnale trebuiau să mobilizeze CNPF. Cu toate acestea, în următorii ani nu s-au întreprins acțiuni prompte, lucru care a permis situația să degradeze.

Notăm inacțiunea timpurie, acțiuni insuficiente sau tardive în vederea stopării companiilor insolubile de la acumularea noilor obligații față de consumatori. Spre exemplu, rata solvabilității pentru compania Klassika Asigurări a oscilat sub 120% din trimestrul IV al anului 2017 (Figura 1). În 2019, acest indicator crucial a scăzut sub 100% și chiar a atins o cifră negativă. Deși situația financiară

constant semnaliza grave probleme, CNPF a retras licența companiei doar la 29 octombrie 2020;

Figura 1. CNPF a retras tardiv licența Klassika Asigurări

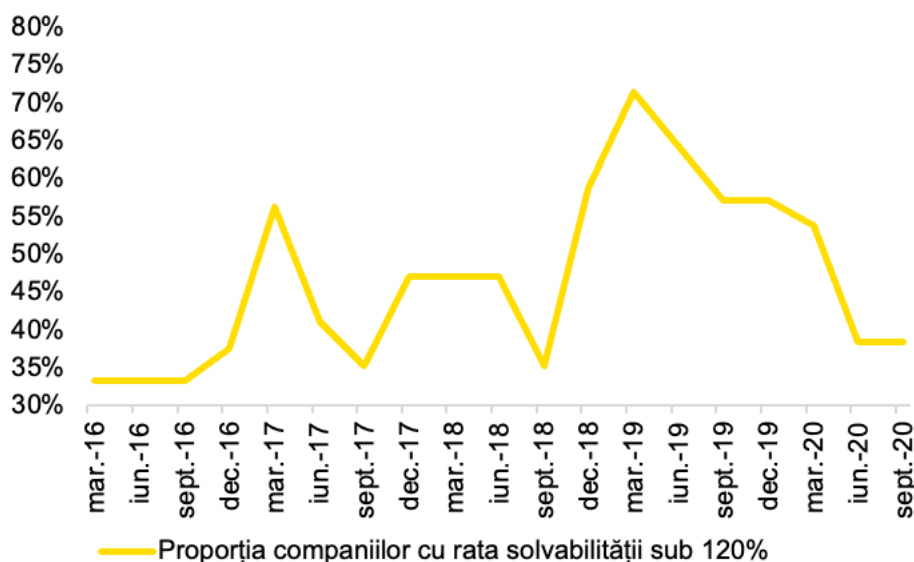
Sursa: CNPF

Relevăm calitatea și integritatea inadecvată a acționarilor, fapt ce a dus inclusiv la acțiuni concertate care au menținut de-a lungul anilor riscul continuu de excludere a Moldovei din sistemul Carte Verde.

Inacțiunea și neutilizarea instrumentelor legale de intervenție timpurie din partea CNPF pentru a preveni insolabilitatea companiilor de asigurare, lipsa supravegherii riguroase a companiilor la limita solvabilității (<110%) care dețin o cotă semnificativă în sistemul de asigurare Cartea Verde, cât și acceptarea tacită de acumulare a noilor obligații (contracte) față de consumatorii și partenerii externi a contribuit la degradarea situației de pe piața asigurărilor.

Fortificarea cadrului de reglementare cu privire la normele prudențiale a fost gestionată defectuos și a avut ca unic efect scăderea continuă a indicatorilor de solvabilitate a pieței de asigurări: dacă în 2016 doar 33% din asiguratori aveau indicii de solvabilitate sub nivelul de siguranță 120% (pe când reglementările indică clar că acest indice nu trebuie să fie mai mic de 100%), această cifră a atins 71.4% în primul trimestrul al anului 2019 (Figura 4), adică 2/3 din asiguratori sunt expuși la riscuri de solvabilitate.

Figura 2. Proporția companiilor de asigurări cu rata solvabilității sub 120% a ajuns la 71.4% în trimestrul I al anului 2019

Sursa: CNPF

Publicarea pe pagina oficială a CNPF a informației cu privire la principalii indicatori a pieței de asigurări a fost deliberat întârziată și publicată doar după ce a fost clară schimbarea guvernării; nu au fost respectate normele de transparență prin publicarea întârziată a rapoartelor pentru trimestrul IV ale anului 2018 și trimestrul I a anului 2019 care indicau insolvabilitatea unor societăți de asigurare cu cota semnificativă pe piața asigurărilor, mai ales emitenți de asigurări obligatorii RCA și Cartea Verde.

În procesul de calcul a tarifelor RCA internă și externă (Cartea Verde) se atestă o lipsă totală de transparență, nu se știe cum sunt calculate aceste tarife și ce factori le influențează. Astfel, micșorarea neargumentată a tarifelor începând cu 01.02.2019, în perioada electorală parlamentară din februarie, a fost în detrimentul pieței asigurărilor și a dus la scăderea indicatorilor de solvabilitate, lucru care a agravat situația de pe piața asigurărilor.

Acordarea atenției insuficiente cerințelor față de sistemul de control intern și risk management, a lăsat mult spațiu pentru companiile cu o guvernare corporativă slabă să-și asume riscuri neproporționale capacității lor de solvabilitate, ceea ce pune sub un risc asigurații care s-au lăsat ademeniți de prețuri joase și condiții aparent avantajoase, lucru care a accelerat degradarea pieței de asigurări.

În ziua de azi, unele companii de asigurare care operează pe piață sunt fie insolvente, sau se confruntă cu dificultăți financiare serioase:

Tablel: Solvabilitatea Asterra, Garanție și Intact este fie la limită, fie se deteriorează

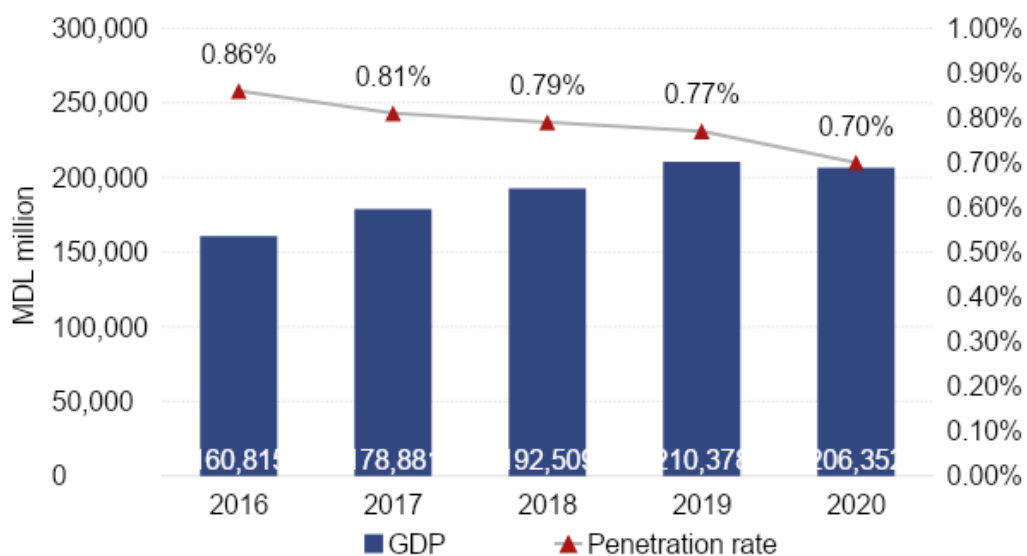
		2021		2020			
		Q2	Q1	Q4	Q3	Q2	Q1
1	ACORD GRUP SA	222.66 %	199.46 %	226.48 %	239.62 %	182.82 %	217.98 %
2	ASTER RA GRUP SA	105.94 %	104.13%	108.27 %	113.27%	111.67%	101.72%
3	DONAR IS VIENNA INSURANCE GROUP SA	211.95%	230.84 %	244.41 %	244.88 %	214.05 %	170.39 %
4	GARAN TIE SA	112.07%	120.01 %	117.49%	112.20%	113.46%	103.82 %
5	GENER AL ASIGU RARI SA	125.81%	139.08 %	131.38%	148.15%	114.98%	124.95 %
6	GRAWE CARAT ASIGU RARI SA	217.90 %	226.52 %	220.53 %	236.99 %	235.74 %	202.67 %
7	INTAC T ASIGU RARI	123.23 %	155.60 %	209.27 %	150.17%	138.03 %	112.17%

	GENERALE SA						
8	MOLDASIG SA	423.00 %	447.19 %	449.39 %	416.14%	436.08 %	397.75 %
9	MOLDARGO SA	151.30%	132.01%	145.49 %	157.88 %	121.32%	110.52%
10	MOLDOVA-ASTROVAZ SA	5.62%	1.38%	-7.35%	2.62%	36.23%	30.51%
11	TRANSELIT SA	120.58 %	101.54%	104.74 %	110.44%	145.25 %	116.49%

Deși recent CNPF a indicat companiilor de asigurări Garanție SA, Transelit și Asterra să adopte cu promptitudine măsuri de îmbunătățire a managementului operațional și financiar al companiei, inclusiv recapitalizarea, atât Garanție, cât și Asterra nu și-au îmbunătățit situația în trimestrul II al anului 2021, indicând o reglementare inadecvată din partea CNPF.

Chiar și strategia CNPF de dezvoltare a pieței asigurărilor denotă o stagnare a acestui sector cu ritmuri de creștere anuală de 3-4%, care se transformă în descreștere dacă este să luăm în calcul inflația anuală de 5% (ținta strategică a BNM). Rata de penetrare a pieței de asigurări (primele brute subscrise raportate la numărul populației) este, de asemenea, în scădere.

Figura 3. Rata de penetrare comparată cu Produsul Intern Brut

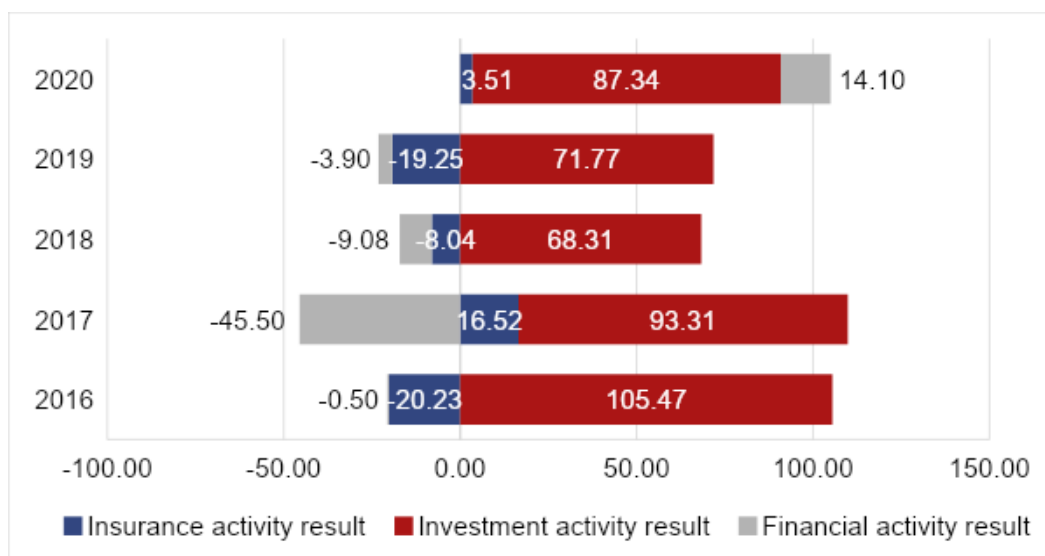

Sursa: CNPF

Profitul companiilor de asigurări vine preponderent din activitatea de investiții, lucru care indică spre o problemă structurală de pe piața de asigurări. Doar o mică parte din profitul companiilor de asigurări provine din activitatea de asigurare, în descreștere an de an.

Figura 4. Profitul companiilor de asigurări

Reglementarea Organizațiilor de Creditare Nebancară (OCN) nu este efectuată într-un mod adecvat pentru a proteja piața și consumatorii de aceste servicii, iar situația degradează, calitatea acestor împrumuturi se deteriorează cu fiecare trimestru ce trece.

Supraîndatorarea cetățenilor este în continuă creștere, iar CNPF nu a intervenit eficient nici aici. Există îngrijorări cu privire la supraîndatorarea populației și, de asemenea, la practicile abuzive ale unor OCN-uri. Creșterea rapidă a acestui sector implică un risc semnificativ de supraîndatorare a unor segmente mari ale populației.

Categori a	2020 trim 1	2020 trim 2	2020 trim 3	2020 trim 4	2021 trim 1	2021 trim 2
0 zile întârziere	2,901,781 ,479	1,927,574 ,852	2,002,93 4,766	2,088,30 7,642	1,936,605 ,019	1,937,792 ,741
1-30 zile întârziere	706,236, 394	894,515,1 89	899,170,2 52	802,018, 256	1,035,790 ,264	1,141,979, 381
31-60 zile întârziere	175,828,3 27	436,007, 466	376,309, 585	354,508, 077	385,962, 415	401,427,6 25
61-90 zile întârziere	201,768, 067	248,312,2 75	293,773,6 93	239,006, 298	153,430,1 95	123,543,9 96
>90 zile întârziere	171,512,9 90	265,766, 075	368,374,1 17	265,946,1 00	309,825, 604	356,598, 473
Total	4,157,12 7,257	3,772,17 5,856	3,940,5 62,414	3,749,78 6,373	3,821,61 3,498	3,961,34 2,216

Sursa: CNPF.

Tabelul de mai sus arată că ponderea împrumuturilor negarantate restante cu peste 90 de zile (cea mai proastă categorie de împrumuturi), este în constantă creștere, cu aproximativ 50 milioane lei în fiecare trimestru. Cetățeni, de obicei din cei mai vulnerabili, cu venituri modeste, nu sunt în stare să-și ramburseze la timp împrumuturile. Per general, ponderea împrumuturilor restante negarantate sau care se confruntă cu dificultăți financiare este de **aproape jumate din totalul împrumuturilor**. Cu alte cuvinte, **doar jumate din împrumuturile negarantate OCN sunt calitative**. Aproape jumătate din clienții OCN-urilor se confruntă cu probleme de rambursare a împrumuturilor, iar calitatea acestor împrumuturi degradează lună de lună. În același timp, CNPF deși cunoaște bine problema, nu a acționat pentru asigurarea unei reglementări calitative a sectorului.

Din nou, prezentăm unele concluzii din rapoartelor periodice de monitorizare a pieței, prezentate Cancelariei de Stat de consilieri Uniunii Europene de rang înalt:

- Iulie 2020: „Pe măsură ce se deteriorează calitatea portofoliului de credite al OCN, CNPF ar urma să introducă reglementări mai clare în sectorul OCN cu privire la practicile recomandate de rezolvare a creditelor”;
- August 2020: „Pe măsură ce se deteriorează calitatea portofoliului de credite al OCN, CNPF ar fi trebuit să introducă deja îndrumări în sectorul OCN cu privire la practicile recomandate de rezolvare a creditelor”;
- Octombrie 2020: „BNM și CNPF li se recomandă să introducă reglementări pentru creditorii cu privire la practicile de rezolvare a creditelor”;
- Noiembrie 2020: „Pe măsură ce calitatea portofoliului de credite al OCN-urilor se deteriorează, CNPF ar fi trebuit să introducă reglementări în sectorul OCN cu privire la practicile recomandate de rezolvare a creditelor”;
- Decembrie 2020: „BNM și CNPF li se recomandă să introducă îndrumări pentru creditorii cu privire la practicile de rezolvare a creditelor”;
- Ianuarie 2021: „Sectorul OCN arată evoluții negative în ceea ce privește supraîndatorarea consumatorilor, dat fiind că sumele scadente ale creditelor negarantate rămân destul de mari în comparație cu băncile din Moldova și la nivel internațional”.

Cu toate astea, până în ziua de astăzi CNPF nu a implementat cerințe și reglementări clare de creditare în acest sector, iar din cauza absenței regulatorului problemele din sectorul OCN se agravează cu fiecare trimestru.

Cele relatate mai sus sunt doar unele din deficiențele de reglementare de pe piața financiară nebancaară, domeniu aflat în responsabilitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Aceste deficiențe au fost discutate exhaustiv în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe la audierea raportului anual de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2020.

Opinia majorității membrilor Comisiei economie, buget și finanțe este că, marea parte a problemelor de pe piața financiară nebancaară puteau fi prevenite sau rezolvate dacă Comisia Națională a Pieței Financiare ar fi supravegheat piața financiară nebancaară într-un mod adecvat, timpuriu și responsabil. Repercusiunile acestei inacțiuni sunt simțite pe piața financiară nebancaară, au un impact negativ

asupra consumatorilor de produse financiare și asupra economiei naționale. Sectorul financiar nebancar este unul fragil, necompetitiv, netransparent, dominat de corupție, lucru care descurajează investițiile străine pe piața financiară nebancară din Republica Moldova.

Recomandări:

Luând în considerare constatările și concluziile relatate în Raportul Comisiei economie, buget și finanțe asupra raportului anual 2020 al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în temeiul art. 14 lit. b) și art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, precum și art. 128 alin. (3) din Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, Comisia economie, buget și finanțe propune Președintelui Parlamentului înaintarea spre adoptare de către Parlament a proiectului de hotărâre cu privire la **revocarea în corpore** din funcția de membri ai Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Dumitru ALAIBA
Președintele Comisiei